SODBA SODIŠČA (prvi senat)

z dne 14. maja 2009 *

V zadevi C-180/06,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi členov 68 ES in 234 ES, ki ga je vložilo Oberlandesgericht Wien (Avstrija) z odločbo z dne 29. marca 2006, ki je prispela na Sodišče 7. aprila 2006, v postopku

Renate Ilsinger

proti

Martinu Dreschersu, stečajnemu upravitelju družbe Schlank & Schick GmbH,

SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi P. Jann, predsednik senata, M. Ilešič, A. Tizzano, E. Levits in J.-J. Kasel (poročevalec), sodniki,

* Jezik postopka: nemščina.

generalna pravobranilka: V. Trstenjak,
sodni tajnik: B. Fülöp, administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 3. julija 2008,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za M. Dreschersa, stečajnega upravitelja družbe Schlank & Schick GmbH, A. Matt, odvetnik,

– za avstrijsko vlado E. Riedl, S. Zeichen in M. Rüffenstein, zastopniki,

– za češko vlado T. Boček in M. Smolek, zastopnika,

– za špansko vlado M. Sampol Pucurull in B. Plaza Cruz, zastopnika,

– za italijansko vlado I. M. Braguglia, zastopnik, skupaj z W. Ferrante, avvocato dello Stato,

– za slovensko vlado T. Mihelič, zastopnica,

– za Komisijo Evropskih skupnosti A.-M. Rouchaud-Joët, S. Grünheid in W. Bogensberger, zastopniki,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalne pravobranilke na obravnavi 11. septembra 2008

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 15(1)(c) Uredbe Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL 2001, L 12, str. 1).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med R. Ilsinger, avstrijsko državljanko s stalnim prebivališčem v St. Pöltnu (Avstrija), in M. Dreschersom, stečajnim upraviteljem družbe Schlank & Schick GmbH (v nadaljevanju: Schlank & Schick), nemške družbe za katalosko prodajo s sedežem v Aachnu (Nemčija) v stečaju, zaradi naložitve navedeni družbi, naj R. Ilsinger izroči nagrado.

Pravni okvir

Uredba št. 44/2001

3 Pravila o pristojnosti, ki jih določa Uredba št. 44/2001, so uvrščena v poglavje II, ki zajema člene od 2 do 31.

4 Člen 2(1) Uredbe št. 44/2001, ki je uvrščen v navedeno poglavje II, oddelek 1, z naslovom „Splošne določbe“, določa:

„Ob upoštevanju določb te uredbe so osebe s stalnim prebivališčem v državi članici ne glede na njihovo državljanstvo tožene pred sodišči te države članice.“

5 Člen 3(1) navedene uredbe, ki je uvrščen v isti oddelek 1, določa:

„Osebe s stalnim prebivališčem v državi članici so lahko tožene pred sodišči druge države članice samo na podlagi pravil, opredeljenih v oddelkih od 2 do 7 tega poglavja.“

6 Členi od 5 do 22 Uredbe št. 44/2001, ki sestavljajo oddelke od 2 do 6 poglavja II, določajo pravila o posebni, nujni ali izključni pristojnosti.

7 Tako člen 5 Uredbe št. 44/2001, ki je uvrščen v poglavje II, oddelek 2, z naslovom „Posebna pristojnost“, določa:

„Oseba s stalnim prebivališčem v državi članici je lahko tožena v drugi državi članici:

1. (a) v zadevah v zvezi s pogodbenimi razmerji pred sodiščem v kraju izpolnitve zadevne obveznosti;

(b) za namene te določbe in razen, če ni drugače dogovorjeno, je kraj izpolnitve zadevne obveznosti:

– v primeru prodaje blaga kraj v državi članici, kamor je bilo v skladu s pogodbo blago dostavljeno ali bi moralo biti dostavljeno,

– v primeru opravljanja storitev kraj v državi članici, kjer so bile v skladu s pogodbo storitve opravljene ali bi morale biti opravljene;

(c) če se ne uporabi pododstavek (b), potem se uporabi pododstavek (a);

[…]“

8 V uvodni izjavi 13 Uredbe št. 44/2001 je navedeno:

„Šibkejša stranka mora biti v zvezi [s] […] potrošniškimi pogodbami […] zaščitena s pravili o pristojnosti, ki so za varstvo njenih pravic ugodnejša od splošnih pravil.“

9 Tako spadajo členi od 15 do 17 istega poglavja II Uredbe št. 44/2001 v oddelek 4 z naslovom „Pristojnost za potrošniške pogodbe“.

10 Člen 15(1) navedene uredbe določa:

„V zadevah v zvezi s pogodbami, ki jih sklene oseba – potrošnik – za namen, za katerega se šteje, da je izven njegove poklicne ali pridobitne dejavnosti, se pristojnost določi v skladu s tem oddelkom brez poseganja v člen 4 in v peto točko člena 5:

(a) če gre za pogodbo o prodaji blaga na obroke;

(b) če gre za pogodbo o posojilu z obročnim odplačevanjem ali za kakršno koli drugo obliko posojila za financiranje prodaje blaga; ali

(c) v vseh drugih primerih, če je bila pogodba sklenjena z osebo, ki opravlja gospodarsko ali poklicno dejavnost v državi članici, v kateri ima potrošnik stalno prebivališče, ali če na kakršen koli način usmerja to svojo dejavnost v to državo članico ali v več držav, vključno s to državo članico, pogodba pa spada v okvir te dejavnosti.“

11 Na podlagi odstavka 3 istega člena 15 se „[t]a oddelek […] ne uporablja za pogodbe o prevozu, razen za pogodbe, po katerih cena vključuje kombinacijo prevoza in namestitve“.

12 Člen 16(1) Uredbe št. 44/2001 določa, da lahko „[p]otrošnik […] sproži postopek zoper drugo pogodbeno stranko bodisi pred sodišči v državi članici, v kateri ima ta stranka stalno prebivališče, ali pred sodišči kraja, kjer ima potrošnik stalno prebivališče“.

13 Odstopanje od tega pravila o pristojnosti je mogoče samo ob spoštovanju pogojev iz člena 17 navedene uredbe.

14 Uredba št. 44/2001, kot je razvidno iz njenih uvodnih izjav, nadomešča Konvencijo z dne 27. septembra 1968 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL 1972, L 299, str. 32), kot je bila spremenjena s Konvencijo z dne 9. oktobra 1978 o pristopu Kraljevine Danske, Irske in Združenega kraljestva Velika Britanija in Severna Irska (UL L 304, str. 1 in – spremenjeno besedilo – str. 77), s Konvencijo z dne 25. oktobra 1982 o pristopu Helenske republike (UL L 388, str. 1), s Konvencijo z dne 26. maja 1989 o pristopu Kraljevine Španije in Portugalske republike (UL L 285, str. 1) in s Konvencijo z dne 29. novembra 1996 o pristopu Republike Avstrije, Republike Finske in Kraljevine Švedske (UL 1997, C 15, str. 1, v nadaljevanju: Bruseljska konvencija). Ta uredba je od začetka veljavnosti 1. marca 2002 nadomestila Bruseljsko konvencijo v odnosih med državami članicami, razen Danske.

15 V uvodni izjavi 19 Uredbe št. 44/2001 je Svet Evropske unije poudaril potrebo po zagotovitvi kontinuitete med Bruseljsko konvencijo in to uredbo, vključno z razlago enakovrednih določb te konvencije s strani Sodišča.

Bruseljska konvencija

16 Pravila o pristojnosti, določena v Bruseljski konvenciji, so uvrščena v naslov II, ki zajema člene od 2 do 24.

17 Člen 2, prvi odstavek, Bruseljske konvencije, ki spada pod naslov II, oddelek 1, z naslovom „Splošne določbe“, določa to načelno pravilo:

„S pridržkom določb te konvencije so osebe s stalnim prebivališčem v državi pogodbenici, ne glede na njihovo državljanstvo, tožene pred sodišči te države.“

18 Člen 3, prvi odstavek, Bruseljske konvencije istega oddelka določa:

„Osebe s stalnim prebivališčem v državi pogodbenici so lahko tožene pred sodišči druge države pogodbenice samo na podlagi pravil, opredeljenih v oddelkih od 2 do 6 tega naslova.“

19 Členi od 5 do 18 Bruseljske konvencije, ki sestavljajo oddelke od 2 do 6 naslova II, določajo pravila za posebno, nujno in izključno pristojnost.

20 Člen 5 Bruseljske konvencije, ki spada pod naslov II, oddelek 2, z naslovom „Posebna pristojnost“, določa:

„Toženec s stalnim prebivališčem v državi pogodbenici je lahko tožen v drugi državi pogodbenici:

(1) v zadevah v zvezi s pogodbenimi razmerji pred sodiščem v kraju izpolnitve zadevne obveznosti; […]

[…]“

21 Pod istim naslovom II Bruseljske konvencije členi od 13 do 15 sestavljajo oddelek 4, z naslovom „Pristojnosti za potrošniške pogodbe“.

22 Člen 13, prvi odstavek, Bruseljske konvencije določa:

„V zadevah v zvezi s pogodbami, ki jih sklene oseba, v nadaljevanju imenovana ‚potrošnik‘, za namen, za katerega se šteje, da je izven njegove poklicne ali pridobitne

dejavnosti, se pristojnost določi v skladu s tem oddelkom brez poseganja v člen 4 in v peto točko člena 5, če gre za:

(1) pogodbo o prodaji blaga na obroke; ali

(2) pogodbo o posojilu z obročnim odplačevanjem ali za kakršno koli drugo obliko posojila za financiranje prodaje blaga; ali

(3) vsako drugo pogodbo, katere predmet je opravljanje storitev ali dobava blaga, če:

(a) je bila pred sklenitvijo pogodbe v državi stalnega prebivališča potrošnika izvedena posebna ponudba ali oglaševanje

in

(b) je potrošnik v tej državi izvršil dejanja, potrebna za sklenitev te pogodbe.“

23 Člen 13, tretji odstavek, Bruseljske konvencije določa, da se „[t]a oddelek […] ne uporablja za pogodbe o prevozu“.

24 V skladu s členom 14, prvi odstavek, Bruseljske konvencije lahko „[p]otrošnik […] sproži postopek zoper drugo pogodbeno stranko bodisi pred sodišči v državi pogodbenici, v kateri ima ta stranka stalno prebivališče, ali pred sodišči v državi pogodbenici, v kateri ima potrošnik stalno prebivališče“.

25 Odstopanje od tega pravila o pristojnosti je mogoče samo ob spoštovanju pogojev iz člena 15 Bruseljske konvencije.

Nacionalna ureditev

26 Člen 5j zakona o varstvu potrošnikov (Konsumentenschutzgesetz) v različici, ki izhaja iz zakona o prodaji na daljavo (Fernabsatz-Gesetz, BGBl. I, 185/1999, v nadaljevanju: KSchG), ki je bil namenjen prenosu Direktive 97/7/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 1997 o varstvu potrošnikov glede sklepanja pogodb pri prodaji na daljavo (UL L 144, str. 19) v avstrijski pravni red in je začel veljati 1. oktobra 1999, določa:

„Podjetniki, ki na določenega potrošnika naslovijo obljube nagrade ali podobna sporočila, s katerimi pri potrošniku vzbudijo vtis, da je zadel določeno nagrado, morajo to nagrado dati potrošniku; potrošnik lahko nagrado zahteva pred sodišči.“

27 Iz spisa, ki ga je predložitveno sodišče poslalo Sodišču, je razvidno, da je cilj navedenega člena 5j, da se potrošniku prizna pravica do vložitve tožbe, s katero lahko pred sodiščem doseže izpolnitev „obljube nagrade“, kadar je bil zaveden v zmoto, ker je trgovec z njim navezal stik in pri njem vzbudil vtis, da je zadel nagrado, čeprav je bil resnični cilj takega ravnanja, da ga spodbudi k naročilu proizvodov ali storitev iz svoje ponudbe. Zaradi

učinkovitega varstva proti takemu ravnanju ima potrošnik pravico zahtevati izpolnitev te obljube na podlagi civilnega prava, kot če bi mu trgovec navedeno nagrado ponudil pravno zavezujoče. Zato se šteje, da med navedenim trgovcem in zadevnim potrošnikom obstaja pravno razmerje.

Spor o glavni stvari in vprašanji za predhodno odločanje

28 Iz spisa zadeve v glavni stvari je razvidno, da je R. Ilsinger 19. avgusta 2002 od družbe Schlank & Schick na svoj zasebni naslov prejela pošiljko, ki je bila v zaprti kuverti in naslovljena nanjo. V kuverti, na kateri so bili napisi „Pomembni dokumenti“, „Prosimo, takoj odprite“ in „Osebno“, je bilo med drugim obvestilo, naslovljeno osebno na R. Ilsinger, ki je pri njej lahko vzbudilo vtis, da je dobila nagrado 20.000 EUR.

29 Naslednji dan je R. Ilsinger, da bi dobila obljubljeno izplačilo nagrade, s priložene kuverte odtrgala kupon z identifikacijsko številko in ga po priloženih navodilih nalepila na „potrdilo o zahtevi za nagrado“ ter ga poslala družbi Schlank & Schick.

30 R. Ilsinger zatrjuje, da je sočasno oddala tudi poskusno naročilo. Družba Schlank & Schick to trditev izpodbija in zatrjuje nasprotno, da tožeča stranka ni naročila nobenega blaga. Vendar pa ni sporno, da podelitev nagrade, ki naj bi jo tožeča stranka zadela, ni bila odvisna od takega naročila.

31 Ker R. Ilsinger 23. decembra 2002 zahtevana nagrada še vedno ni bila izplačana, je vložila tožbo pri Landesgericht St. Pölten, sodišču, na območju katerega je imela stalno prebivališče. Pravna podlaga tožbe, ki jo je vložila proti družbi Schlank & Schick, je bil člen 5j KSchG v povezavi s členom 16(1) Uredbe št. 44/2001.

32 Družba Schlank & Schick je nato vložila ugovor nepristojnosti navedenega sodišča, v katerem je v bistvu trdila, da določb členov 15 in 16 Uredbe št. 44/2001 ni mogoče uporabiti v zadevnem sporu, ker je predpostavka za uporabo teh določb, da je bila sklenjena odplačna pogodba, ta pa v obravnavanem primeru ni bila sklenjena. Pogoj za sodelovanje pri reklamni igri naj ne bi bila oddaja naročila, niti oddaja poskusnega naročila brez obveznosti in s pravico do vračila blaga. Poleg tega naj R. Ilsinger ne bi naročila blaga in naj tako ne bi mogla zahtevati varstva, do katerega so upravičeni potrošniki. Družba Schlank & Schick dodaja, da avstrijska sodišča, tudi če bi obstajala pogodbena pravica na podlagi člena 5, točka 1, Uredbe št. 44/2001, niso pristojna, ker naj bi bil kraj izvršitve domnevnega dolga v Nemčiji.

33 Po uvedbi stečajnega postopka družbe Schlank & Schick je M. Dreschers, njen stečajni upravitelj, v svojem imenu ponovil to utemeljitev in predlagal nadaljevanje postopka.

34 Landesgericht St. Pölten je s sklepom z dne 15. junija 2004 zavrnilo ugovor nepristojnosti, ki ga je vložila družba Schlank & Schick, in s sodbo z istega dne zahtevek R. Ilsinger zavrnilo, ker je menilo, da pogoj za podelitev nagrade ali za sodelovanje pri razdelitvi nagrade, ki jo je obljubila družba Schlank & Schick, ni bil trdno naročilo blaga in da je zato vprašanje, ali je tožeča stranka oddala poskusno naročilo ali ne, brez pomena.

35 Obe stranki sta zoper ti odločbi pred predložitvenim sodiščem vložili pritožbo.

36 Oberlandesgericht Wien je najprej poudarilo, da je v tem primeru pogoj iz člena 68(1) ES izpolnjen, nato pa ugotovilo, da za sprejetje odločitve potrebuje razlago člena 15(1)(c) Uredbe št. 44/2001.

37 Treba bi bilo namreč ugotoviti, ali je tožba, kakršna se obravnava v postopku v glavni stvari, taka, da spada na področje uporabe zadnjenavedene določbe – ker se z zavajajočo obljubo nagrade spodbuja sklenitev pogodbe za prodajo premičnih stvari, in torej priprava potrošniške pogodbe – celo takrat, ko med strankama še ni nobene sinalagmatične pogodbe.

38 Po mnenju predložitvenega sodišča v členu 15 Uredbe št. 44/2001 taka pogodba ni izrecno omenjena, tako da kaže, da bi bilo mogoče potrditi obstoj pristojnosti iz naslova potrošniške pogodbe v smislu navedenega člena, in to celo takrat, ko je potrošnik oddal samo poskusno naročilo, ne da bi ga trgovec k temu zavezal, ali celo, ko ni ničesar naročil, kot zatrjuje družba Schlank & Schick.

39 V teh okoliščinah je Oberlandesgericht Wien prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:

„1. Ali je pravica potrošnikov, ki jo imajo na podlagi člena 5j […] KSchG […], v skladu s katero lahko od podjetnikov sodno izterjajo domnevno dobljeno nagrado, če slednji določenim potrošnikom pošljejo (oziroma so poslali) obljubo nagrade in s tako oblikovano pošiljko vzbudijo (oziroma so vzbudili) vtis, da je potrošnik zadel

določeno nagrado, ne da bi bila pravica do nagrade odvisna od naročila blaga ali tudi samo poskusnega naročila in do naročila blaga tudi ni prišlo, a je naslovnik obvestila nagrado kljub temu zahteval, v smislu Uredbe […] št. 44/2001 […] pogodbena ali pogodbeni enaka pravica v skladu s členom 15(1)(c) [navedene uredbe]?

2. Če je odgovor na prvo vprašanje nikalen:

Ali pravica v smislu člena 15(1)(c) Uredbe […] št. 44/2001 obstaja, če pravica do izplačila nagrade vendarle ni bila odvisna od naročila blaga, a je naslovnik obvestila blago kljub temu naročil?“

Vprašanji za predhodno odločanje

40 Predložitveno sodišče z vprašanjema, ki ju je treba obravnavati skupaj, v bistvu sprašuje, ali je treba pravila o pristojnosti iz Uredbe št. 44/2001 razlagati tako, da ima tožba – s katero želi potrošnik doseči, da se družbi za kataloško prodajo naloži izročitev nagrade, ki naj bi jo zadel, ne da bi bila podelitev te nagrade odvisna od naročila proizvodov iz prodajne ponudbe te družbe – pogodbeno naravo v smislu člena 15(1)(c) navedene uredbe, če je potrebno, pod pogojem, da je potrošnik kljub temu oddal tako naročilo.

41 Pri obravnavi teh vprašanj je treba takoj poudariti, da ker Uredba št. 44/2001 v odnosih med državami članicami, razen Kraljevine Danske, zdaj nadomešča Bruseljsko konvencijo, velja razlaga, ki jo je Sodišče sprejelo v zvezi s to konvencijo, tudi za navedeno uredbo, kadar je mogoče ugotoviti, da so njene določbe in določbe Bruseljske konvencije enakovredne. Treba je dodati, da ima v sistemu, ki je bil uveden z navedeno uredbo, njen člen 15(1)(c), kot je razvidno iz njene uvodne izjave 13, enak položaj in opravlja isto funkcijo zaščite šibkejše stranke kot člen 13, prvi odstavek, točka 3, Bruseljske konvencije.

42 Glede Bruseljske konvencije je treba spomniti, da je Sodišče že presodilo, da se navedeni člen 13, prvi odstavek, točka 3, uporablja za tožbo, s katero potrošnik, ki mu je trgovec na njegov naslov poslal pošto, da bi spodbudil naročilo ponujenega blaga pod trgovčevimi pogoji, in ki je tako naročilo dejansko oddal v državi pogodbenici, v kateri ima stalno prebivališče, pred sodiščem od tega trgovca zahteva izročitev domnevno zadete nagrade (sodba z dne 11. julija 2002 v zadevi Gabriel, C-96/00, Recueil, str. I-6367, točke 53, 55, 59 in 60).

43 Na eni strani je Sodišče v točkah od 48 do 52 navedene sodbe Gabriel namreč menilo, da je bil pogoj za uporabo člena 13, prvi odstavek, točka 3, Bruseljske konvencije, ki se nanaša na obstoj pogodbe, ki jo sklene potrošnik s trgovcem v smislu te določbe, v navedenem primeru izpolnjen, to pa je utemeljilo z okoliščino, da je bila posledica soglasja volj obeh strank – ki ga predstavljata ponudba blaga, ki jo da podjetje za katalosko prodajo, in sprejetje te ponudbe, ko potrošnik te proizvode nato naroči – sklenitev pogodbe med tema strankama, za katero so značilne obojestranske in

medsebojno odvisne obveznosti in ki se nanaša na predmete, opisane v navedeni določbi, in sicer v navedenem primeru na dobavo blaga.

44 Na drugi strani je Sodišče v točkah 38 in od 54 do 58 zgoraj navedene sodbe Gabriel presodilo, da je bila obljuba nagrade neločljivo povezana z naročilom blaga, in torej s sklenitvijo odplačne pogodbe, tako da mora biti potrošniku omogočeno, da tožbo, s katero želi doseči, da se trgovcu naloži izročitev domnevno zadete nagrade, vloži pri sodišču, pristojnem za odločanje o pogodbi, ki jo je sklenil navedeni potrošnik, zato da se, kolikor je mogoče, prepreči nastanek položaja, v katerem bi bilo v zvezi z eno samo pogodbo pristojnih več sodišč.

45 Spomniti je treba tudi na to, da je Sodišče v točkah 37, 38 in 44 sodbe z dne 20. januarja 2005 v zadevi Engler (C-27/02, ZOdl., str. I-481) odločilo nasprotno in je izključilo uporabo navedenega člena 13, prvi odstavek, točka 3, Bruseljske konvencije, in sicer v primeru, ko je potrošnik zahteval izplačilo obljubljene nagrade, za podelitev nagrade, ki naj bi jo zadel, pa ni bil določen pogoj, da naroči blago pri družbi za kataloško prodajo in dejansko ni oddal nobenega naročila.

46 Sodišče je to rešitev utemeljilo z okoliščino, da v takem primeru po prejetju pošiljke z zavajajočo obljubo podelitve nagrade potrošnik ni sklenil pogodbe z družbo za kataloško prodajo, ker ni naročil nobenega proizvoda iz prodajne ponudbe te družbe, za uporabo člena 13, prvi odstavek, točka 3, Bruseljske konvencije pa je, kot je mogoče razbrati iz samega besedila te določbe, določenih več pogojev, med katerimi je prav ta, da potrošnik tako pogodbo sklene (zgoraj navedena sodba Engler, točke od 36 do 38 in 40).

47 Po mnenju Sodišča je taka rešitev podprta tudi s tem, kje v sistemu Bruseljske konvencije so zapisana posebna pravila o pristojnosti za potrošniške pogodbe iz členov od 13 do 15 te konvencije, zaradi katerih je treba navedene člene razlagati ozko, tako da njihova razlaga ne more zajemati primerov, ki niso izrecno navedeni v tej konvenciji. Tako cilj, ki je podlaga navedenih določb, in sicer zagotovitev primernega varstva potrošnika kot šibkejše stranke, preprečuje, da bi bil rezultat drugačen (zgoraj navedena sodba Engler, točke 39 in od 41 do 43).

48 Vendar je pomembna ugotovitev, da besedilo člena 15(1) Uredbe št. 44/2001, za razlago katerega prosi predložitveno sodišče v okviru tega predloga za sprejetje predhodne odločbe, ni povsem enako besedilu člena 13, prvi odstavek, Bruseljske konvencije.

49 Natančneje, medtem ko je navedeni člen 13, prvi odstavek, omejeval področje uporabe točke 3 te določbe na vsako pogodbo, „katere predmet je opravljanje storitev ali dobava blaga“, pa je besedilo člena 15(1)(c) Uredbe št. 44/2001 splošnejše in širše.

50 Razen nekaterih pogodb o prevozu, ki so s členom 15(3) navedene uredbe izključene s področja uporabe pravil o pristojnosti na področju potrošniških pogodb, se tako odstavek 1(c) tega člena nanaša na vse pogodbe, ne glede na njihov predmet, če jih je sklenil potrošnik s trgovcem in če spadajo v okvir gospodarske ali poklicne dejavnosti tega trgovca. Navsezadnje so pogoji za posebno uporabo, ki so jih morale izpolnjevati te pogodbe in so bili natančno navedeni v členu 13, prvi odstavek, točka 3(a) in (b), Bruseljske konvencije, zdaj v členu 15(1)(c) Uredbe št. 44/2001 zapisani splošneje, zato da bi se zagotovila večja zaščita potrošnikov glede na nova sredstva sporočanja in razvoj elektronske trgovine.

51 Iz tega izhaja, da čeprav je Sodišče presodilo, da se člen 13, prvi odstavek, Bruseljske konvencije uporablja samo za pogodbe, ki povzročijo obojestranske in medsebojno odvisne obveznosti strank, in se pri tem navsezadnje izrecno oprlo na besedilo te določbe, ki se nanaša na „opravljanje storitev ali dobavo blaga“ (glej zgoraj navedeni sodbi Gabriel, točke od 48 do 50, in Engler, točki 34 in 36), se zdi, da področje uporabe člena 15(1)(c) Uredbe št. 44/2001 ni več omejeno na primere, v katerih sta stranki sklenili pogodbo glede sinalagmatičnih obveznosti.

52 Vendar je treba ugotoviti, da se navedeni člen 15 uporablja samo, če se zadevna tožba nanaša na pogodbo, ki sta jo sklenila potrošnik in trgovec.

53 Namreč, na podlagi samega besedila tako uvodnega dela člena 15(1) Uredbe št. 44/2001 kot točke (c) te določbe se zahteva, da je potrošnik „sklenil“ „pogodbo“ z osebo, ki opravlja gospodarsko ali poklicno dejavnost. Ta ugotovitev je med drugim podkrepljena tudi z naslovom oddelka 4 poglavja II te uredbe, v katero spada ta člen 15, ki se nanaša na „[p]ristojnost za potrošniške pogodbe“. Treba je tudi poudariti, da je glede pogoja, ki se nanaša na sklenitev pogodbe, besedilo navedenega člena 15 v bistvu enako besedilu člena 13 Bruseljske konvencije.

54 Glede navedenega pogoja si je seveda v okviru člena 15(1)(c) Uredbe št. 44/2001 mogoče zamisliti, da ena od strank izrazi samo sprejemanje, ne da bi prevzela kakršno koli pravno obveznost do druge pogodbene stranke (glej točko 51 te sodbe). Vendar pa je za nastanek pogodbe v smislu te določbe nujno, da ta druga pogodbena stranka tako

pravno obveznost prevzame in predloži trdno ponudbo, ki je glede predmeta in obsega dovolj jasna in natančna, da pripelje do nastanka pogodbene zveze, kakršna je navedena v isti določbi.

55 Ta zadnja zahteva se lahko šteje za izpolnjeno samo, če bi v okviru obljube nagrade, kakršna se obravnava v postopku v glavni stvari, obstajala pogodbena pravna obveznost družbe za kataloško prodajo. Drugače povedano, ta družba bi morala jasno izraziti svojo voljo, da jo taka obveznost zavezuje, če jo druga stranka sprejme, tako da bi izjavila, da bo brezpogojno plačala zadevno nagrado potrošnikom, ki bodo to zahtevali. Naloga predložitvenega sodišča je, da presodi, ali je ta pogoj v sporu, o katerem odloča, izpolnjen.

56 Če v obravnavanem primeru ne bi šlo za tak primer, se glede takega poslovnega postopka, kot je predmet obravnavanega spora, ne bi moglo ugotoviti, da ima sam po sebi pogodbeno naravo ali da se nanaša na pogodbo v smislu člena 15 Uredbe št. 44/2001 v zdaj veljavni različici.

57 V tem drugem primeru bi bilo tak položaj še toliko prej mogoče opredeliti za predpogodbo ali kvazipogodbo in bi torej, odvisno od primera, lahko spadal samo na področje uporabe člena 5, točka 1, iste uredbe, ki je določba, ki ji je treba tako zaradi besedila kakor zaradi položaja v sistemu te uredbe priznati širše področje uporabe, kot je področje uporabe njenega člena 15 (glej po analogiji v zvezi z Bruseljsko konvencijo zgoraj navedeno sodbo Engler, točki 44 in 49).

58 Glede na te elemente, in ker glede zahteve po sklenitvi pogodbe med strankama ni bistvene razlike med besedilom člena 15 Uredbe št. 44/2001 in člena 13 Bruseljske konvencije, je treba torej ugotoviti, da se mora pri presoji primera, kakršen se obravnava

v postopku v glavni stvari, sodna praksa, ki izhaja iz zgoraj navedenih sodb Gabriel in Engler in se nanaša na člen 13 Bruseljske konvencije, prenesti v okvir navedenega člena 15. Ob taki podobnosti med besedilom določbe Bruseljske konvencije in določbe Uredbe št. 44/2001 je treba namreč v skladu z uvodno izjavo 19 te uredbe zagotoviti kontinuiteto pri razlagi teh dveh instrumentov, saj je taka kontinuiteta tudi sredstvo zagotavljanja spoštovanja načela pravne varnosti, ki je eden od njunih temeljev.

59 Zato je treba ugotoviti, da člena 15(1)(c) Uredbe št. 44/2001 glede na sedanje besedilo tega člena ni mogoče uporabljati za tako tožbo, kakršna se obravnava v postopku v glavni stvari, ker trgovec ni pogodbeno zavezan k plačilu nagrade, ki je bila obljubljena potrošniku, ki zahteva njeno izplačilo. V tem primeru se ta določba uporablja za tako tožbo samo, če je po zavajajoči obljubi nagrade potrošnik z družbo za kataloško prodajo sklenil pogodbo, ki jo predstavlja oddaja naročila tej družbi.

60 Zato je treba na postavljeni vprašanji odgovoriti, da je treba v takem primeru, kakršen se obravnava v postopku v glavni stvari, ko želi potrošnik doseči, da se na podlagi zakonodaje države članice, na ozemlju katere ima stalno prebivališče, in pred sodiščem kraja, v katerem je, družbi za kataloško prodajo s sedežem v drugi državi članici naloži izročitev nagrade, ki naj bi jo zadel, in

– kadar je ta družba potrošniku, da bi ga spodbudila k sklenitvi pogodbe, poslala pošiljko, na kateri je bilo navedeno njegovo ime, ki lahko pri njem vzbudi vtis, da bo dobil nagrado, če bo zahteval njeno izplačilo s tem, da bo poslal nazaj „potrdilo o zahtevi za nagrado“, ki je bila priložena navedeni pošiljki,

– vendar ne da bi bila podelitev nagrade odvisna od naročila proizvodov iz ponudbe te družbe ali od poskusnega naročila,

pravila o pristojnosti, ki jih določa Uredba št. 44/2001, razlagati tako:

– tožba, kakršno je vložil potrošnik, spada na področje uporabe člena 15(1)(c) navedene uredbe, če se je trgovec pravno zavezal k izplačilu te nagrade potrošniku;

– kadar ta pogoj ni izpolnjen, spada taka tožba na področje uporabe iste določbe Uredbe št. 44/2001 samo takrat, ko je potrošnik temu trgovcu naročilo dejansko oddal.

Stroški

61 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (prvi senat) razsodilo:

V takem primeru, kakršen se obravnava v postopku v glavni stvari, ko želi potrošnik doseči, da se na podlagi zakonodaje države članice, na ozemlju katere ima stalno prebivališče, in pred sodiščem kraja, v katerem je, družbi za kataloško prodajo s sedežem v drugi državi članici naloži izročitev nagrade, ki naj bi jo zadel, in

– **kadar je ta družba potrošniku, da bi ga spodbudila k sklenitvi pogodbe, poslala pošiljko, na kateri je bilo navedeno njegovo ime, ki lahko pri njem vzbudi vtis, da bo dobil nagrado, če bo zahteval njeno izplačilo s tem, da bo poslal nazaj „potrdilo o zahtevi za nagrado“, ki je bila priložena navedeni pošiljki,**

– **vendar ne da bi bila podelitev nagrade odvisna od naročila proizvodov iz ponudbe te družbe ali od poskusnega naročila,**

je treba pravila o pristojnosti, ki jih določa Uredba Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah, razlagati tako:

– **tožba, kakršno je vložil potrošnik, spada na področje uporabe člena 15(1)(c) navedene uredbe, če se je trgovec pravno zavezal k izplačilu te nagrade potrošniku;**

– **kadar ta pogoj ni izpolnjen, spada taka tožba na področje uporabe iste določbe Uredbe št. 44/2001 samo takrat, ko je potrošnik temu trgovcu naročilo dejansko oddal.**

Podpisi